

Kalblerin Mühürlenmesi: İlahi Takdir mi, İnsanın Tercihi mi?

Allah Teâlâ, Bakara suresinin beşinci ayetinde, Efendimiz (s.a.v)'e hitaben şöyle buyurmaktadır:

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أُنذِرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢﴾ خَتَمَ اللَّهُ
عَلَى قُلُوبِهِمْ وَعَلَى سَمْعِهِمْ ﴿٣﴾ وَعَلَى أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةً ﴿٤﴾ وَلَهُمْ عَذَابٌ
عَظِيمٌ

“Sen inkâr edenleri korkutsan da, korkutmasan da birdir. Onlar iman etmezler. Allah onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir. Ve gözlerinde de bir perde vardır. Onlar için büyük bir azap vardır.” (Bakara Suresi, 2/6-7)

Bazıları ayeti yüzeysel okuyup şöyle soruyor: “Allah kalplerini mühürlemişse nasıl iman etsinler?”

Fakat ayetin akışına dikkat edin: Önce “iman etmezler” deniyor, sonra “Allah kalplerini mühürlemiştir.” **Yani önce tercih, sonra mühür. Önce inkâr, sonra sonuç. Mühür sebep değildir; neticedir.**

Üstad Bediüzzaman hazretleri bu ayet hakkında şöyle buyurur:

حَتْمِ نِ لَ يُؤْمِنُونَ ile irtibatı ve onun arkasında zikredilmesi, cezanın cürme terettübü kabîlindedir. Yani onlar, vaktâ ki cüz-i ihtiyarîlerini ifsad etmekle imana gelmediler, kalplerinin hatmiyle tecziye edildiler.

Evet Allah durup dururken bir kalbi kapatmaz. İnatla gerçeğe sırt çeviren, hakikati bile bile reddeden kalp mühürlenir. Bu zorla küfre mahkûm etmek değildir. Bu, seçilen yolun sabitlenmesidir. Allah kalbi mühürlediği için inkâr etmiyorlar. İnkârı seçtikleri için kalpleri mühürleniyor.

Rahmân ve Rahîm olan Rabbimiz, iman eden ve sâlih amel işleyen bir kulun kalbini mühürlemez. Fakat inkâr yolunda ısrar eden kimse, kâinattaki sayısız delilleri görmek istemez, hakikatin sesini duymak istemez. Gözünü kapatır, kulağını tıkar, kalbini katılaştırır. İnatla gerçeğe sırt çevirir, hakikati bile bile reddeder. Bu ısrarın neticesinde kalp mühürlenir.

Yani perdeyi çeken Allah'tır; ama o perdeyi gerektiren tercihi yapan insandır.

Bir dükkân düşün. İçine bilerek çöp dolduruluyor. Pislik birikiyor, sağlık şartları hiçe sayılıyor. Defalarca uyarı geliyor. Sahibi "bana bir şey olmaz" diyor. Sonunda belediye gelip mühürlüyor.

Mühür sebep midir, sonuç mudur? Elbette sonuçtur. Eğer dükkân temiz olsaydı mühür gelmezdi. Aynı şekilde Allah, iman üzere olan bir kalbi mühürlemez. Israrla inkâr eden kalbin hâlini mühürler.

Yine ayette "iman etmezler" buyrulmuş. Ayete sathi nazarla bakanlar inkar edenlerin sanki zorla küfre mahkûm edildiğini zannetmektedirler. Allah ezelîdir. Geçmiş-gelecek O'nun için birdir. O, kulun hangi tercihi yapacağını bilir. Fakat bilmek zorlamak değildir.

Bir öğretmen düşünün. Aylar boyunca derse çalışmayan, ödev yapmayan, uyarıları dikkate almayan bir öğrenciyi görüyor ve "Bu öğrenci sınavdan kalacak" diyor. Sınav günü geliyor ve öğrenci gerçekten kalıyor.

Şimdi soralım: Öğrenciyi öğretmenin bilgisi mi bıraktı, yoksa kendi tembelliği mi? Elbette kendi tercihi ve ihmali bıraktı. Öğretmenin bilgisi sonucu üretmedi; sadece olacak olanı bildi.

Bilmek zorlamak değildir. Öğretmen "kalacak" dedi diye öğrenci kalmadı. Öğrenci çalışmadığı için kaldı.

Aynı şekilde Allah'ın ezelî ilmi de kulun tercihini zorlamaz. Allah kulun neyi seçeceğini bilir; fakat seçimi kul yapar. İlim sebep değildir. Sebep, kulun iradesidir. Allah onların iman etmeyeceklerini bildiği için "iman etmezler" buyurmuştur. Yoksa iman etmek istedikleri hâlde iman edemezler anlamında değildir. İlim zorlayıcı değildir.

Eğer "Allah mühürlediği için iman edemezler" anlamı olsaydı, hiçbir müşrik Müslüman olamazdı.

Oysa Kur'an'ın indiği toplumda: Putperestler iman etti. İslam'a düşman olanlar sahabe oldu. Şirk içinde yaşayanlar tevhide döndü. Demek ki mühür, başlangıçta herkese konmuş bir yazgı değildir. İnat ve ısrarın ulaştığı son noktadır.

Allah hidayet kapısını sebepsiz kapatmaz. Kul kapıyı kapatır. Allah kapalı kapıyı mühürler. Eğer kul gerçekten yönelse, tövbe etse, hakikati istese; Allah dilerse hidayetiyle açabilir. Çünkü O, Gafur'dur, Rahîm'dir, Hadi'dir.